
Początkiem września grupa posłów złożyła w Sejmie projekt nowelizacji ustawy o repatriacji oraz ustawy o opłacie skarbowej.

Dotyczy on, jak wskazano optymalizacji wydatkowania środków finansowych budżetu państwa przeznaczonych na realizację zadań z zakresu repatriacji, pochodzących z rezerwy celowej budżetu państwa. Z projektem można zapoznać się [tutaj](#).

Przedmiotowy projekt Związek Powiatów Polskich zaopiniował negatywnie, ze względu na brak pozytywnych skutków społeczno-gospodarczych. Ponadto brzmienie projektu, a także jego forma i treść stwarzają uzasadnione przypuszczenie, że dokument ten został przygotowany na poziomie rządowym, zapewne przez właściwe ministerstwo. Ponieważ projekt ma wpływ na funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego, został tym samym naruszony art. 8 ustawy o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej, który zobowiązuje stronę rządową do przedstawiania Komisji Wspólnej projektów dokumentów rządowych dotyczących problematyki samorządu terytorialnego.

Odnosząc się do powyższego należy wskazać na następujące zastrzeżenia do przedmiotowego projektu:

1. projektodawcy proponują, aby w przypadku dotacji udzielanej gminom z tytułu zapewnienia lokalu kandydatowi na repatrianta i członkom jego najbliższej rodziny, była ona wypłacana z dołu, po osiedleniu się tych osób w lokalu. Tym samym odpowiedzialność za tworzenie podstawowych warunków do osiedlania się w Polsce przez repatriantów i członków ich najbliższej rodziny poprzez zapewnienie lokalu mieszkalnego zostaje przeniesiona na samorządy gminne. Już przez rok 2017 gminy zwracały uwagę, że czynnikiem który mógłby zachęcić do przyjęcia repatriantów były większe środki z budżetu państwa na przyjęcie repatrianta (*dr Alicja Malewska (Alicja Malevska), prof. dr hab. Artur Wołek, Instytucjonalny model samorządowej polityki repatriacyjnej. Ograniczenia i narzędzia wsparcia ze strony władz centralnych, Opinie i ekspertyzy, OE-308, Warszawa 2020, Kancelaria Senatu*). Nowelizacja z 2017 r. wyszła temu kierunkowi naprzeciw poprzez umożliwienie dofinansowania w formie dotacji, kosztów ponoszonych przez gminę w związku z osiedleniem się na jej terytorium repatrianta i członków jego najbliższej rodziny. Przedłożony do zaopiniowania projekt stanowi odwrócenie tego kierunku, wprowadzając brak gwarancji, że taką dotację samorząd otrzyma. Projektowany art. 21 ust 1 mówi bowiem jedynie o „możliwości udzielania dotacji” a nie jak to jest w aktualnym stanie prawnym „udzieleniu dotacji”. Taki kierunek może doprowadzić do sytuacji, że w przypadku braku jasnych zasad i braku gwarancji otrzymania pomocy ze strony państwa, samorządy nie będą miały możliwości realizowania opisywanego zadania. Gotowość na przyjęcie repatriantów nie wystarczy w sytuacji, gdy samorząd nie będzie dysponował odpowiednimi środkami finansowymi na „refundację” tego zadania lub lokalami komunalnymi, a w przypadku mniejszych samorządów jest to realny problem;
2. w projekcie zaproponowano także obniżenie o połowę wysokości środków, jakie mogą być przeznaczone na aktywizację zawodową jednego repatrianta. Po pierwsze w uzasadnieniu tej zmiany nie wskazano o jakiej skali nadużyć mowa, jeżeli chodzi o działania pracodawców. Po drugie w kontekście ośrodków adaptacji należy wskazać, że nie każda osoba przybywająca do Polski do takich ośrodków trafia, a także oferta jaką proponują te ośrodki ma charakter bardzo ogólny i nie jest ukierunkowana na rynek pracy w miejscowości, w której docelowo zamieszka repatriant. Bardzo często dochodzi do sytuacji, że potrzeby pracodawców są odmienne niż

dotychczas zdobyte przez repatrianta kwalifikacje i konieczne jest przekwalifikowanie lub zdobycie nowych umiejętności przez taką osobę. W tym kontekście zupełnie niezrozumiałe jest obniżenie środków aż o połowę, które ograniczy repatriantom możliwość dostosowania się do potrzeb rynku pracy a co za tym idzie utrudni znalezienie zatrudnienia i zarobkowania. Sami projektodawcy przyznali, że celem projektu jest znalezienie oszczędności, ponieważ na str. 2 uzasadnienia wskazują, że ograniczenie wydatków na aktywizację zawodową pozwoli na objęcie pomocą finansową większej liczby osób uprawnionych, przy tej samej wysokości dostępnych środków. Takie założenie jest jednak chybione. Spadek wysokości środków spowoduje, że pomoc będzie znikoma i zostanie nią objęta mniejsza grupa osób.

W ostatnich zdaniach uzasadnienia projektodawcy wskazali, że projekt wywołuje pozytywne skutki społeczno-gospodarcze. Niniejsza myśl, nie została w żaden sposób umotywowana, co więcej treść projektu prowadzi do zgoła odmiennych wniosków. Polityka repatriacyjna i jej sprawne realizowanie powinno być celem ogólnopaństwowym. Biorąc pod uwagę postępujące w Polsce wyludnienie i migracje, Polska powinna stwarzać jak najlepsze warunki powrotu do naszego kraju i możliwość zatrudnienia właśnie dla osób posiadających polskie korzenie. Natomiast przedłożony do zaopiniowania projekt stanowi zaprzeczenie tej idei. Odebranie samorządom gminnym stabilności i gwarancji w zakresie uzyskania ze środków budżetu państwa dofinansowania na zapewnienie repatriantom i członkom ich najbliższej rodziny lokalu mieszkalnego czy obniżenie wysokości środków na aktywizację zawodową spowoduje, że zamiast zachęcić i dać szansę na powrót, odbiera się takim osobom nadzieję a samorządom wiązuje ręce w sprawnym realizowaniu zadań.